

Özel Yetenekli Öğrencilerin Coğrafya Derslerinde Bir Farklılaştırma Örneği Olarak Resfebenin Kullanımı

Emine YURTERİ*
emine.yurteri@hotmail.com

Hüseyin MERTOL**
huseyinmertol@sdu.edu.tr

ÖZ

İçerik farklılaştırması, fikirlerden, kavramlardan, tanımlayıcı bilgi ve gerçeklerden oluşur. İçerik, öğrenme yaşantıları gibi, hızlandırma, yoğunlaştırma, çeşitlilik, yeniden düzenleme, esnek zaman, daha ileri ya da karmaşık kavramların, materyallerin kullanımıyla değiştirilebilir. Mümkün olduğunda öğrenciler içerik alanlarında kendi hızlarıyla ilerleme konusunda teşvik edilmelidir. Eğer belirli bir üniteyi kavrarlarsa, daha ileri öğrenme aktiviteleriyle desteklenmelidirler. Kısa adıyla anılan Resfebe resiml alfabe anlamına gelmekte olup, resfebe bilmeceleri ne matematiğe, ne de ağır bir genel kültür ve kelime bilgisine ihtiyaç duyar, biraz mantık ve hayal gücü ile çözülebilir. Genellikle birkaç harf veya resim ile oluşturulan resfebeler vardır, kaliteli bir resfebede resmin manasını bulmak ayrı bir bilmecedir, harfler verilmişse de bunların çözerken kullanılara gereken biçimsel özellikleri vardır. Bu çalışmada konular ile ilgili içerik farklılaştırma amacıyla önce düz anlatım kullanılarak anlatılmış daha sonra resfebenin tanımı yapılarak düz anlatım yöntemi ile anlatılan coğrafya ders konularından biri için resfebe yapmaları istenmiştir. Öğrenciler tarafından toplamda 97 adet resfebe üretilmiş ve üretilen bu resfebeler altı ana grupta toplanmıştır. Bunlar coğrafi terimler, şehirler, ülkeler, yerler yerçekimleri, kıtalar ve iklim, şeklinde gruplandırılmıştır. Böylece ders daha etkin hala gelirken öğrencilerin zihinsel ve akıl yürütme konusunda bir farklılaştırma örneği sunabildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Terimlerin Öğretimi, İçerik Farklılaştırma, Özel Yetenek

Using Rebus as an Example of Differentiation in Geography Courses for Gifted Students

ABSTRACT

Content differentiation consists of ideas, concepts, descriptive information and facts. Content, like learning experiences, can be changed by using accelerations, intensification, diversity, reorganization, flexible time, more advanced or complex concepts, materials. Whenever possible, students should be encouraged to progress at their own pace in content areas. If they have a specific unit, they should be supported by further learning activities. The short name of the picture means the picture alphabet. Recipes do not need mathematics, nor a heavy general culture and vocabulary, can be solved with some logic and imagination. There are usually resfabels created with a few letters or pictures, but

---

finding the quality of a resident's picture in a quality resume is a separate one, although the letters are given, they have formal features that must be used when solving. In this study, in order to differentiate the content related to the subjects, the course was first described as a lecture, then it is required to make resefeben for one of the geography course subjects described with the definition of resefebenin and explained with the lecture management. A total of 97 rescues were produced and produced and these rescues were collected in six main groups. These are grouped in terms of geographical terms, cities, countries, places, landmarks, continents, climate. Thus, it was concluded that students who are still more effective in the course can offer a differentiation example about mental and reasoning.

Keywords: Content Differentiation, Special Ability, Teaching Geographical Terms

*Coğrafya Öğretmeni-Malatya Bilim ve Sanat Merkezi

**Dr. Öğretim Üyesi-Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi / Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD

Giriş

Özel yetenekli öğrenciler daha ileri, karmaşık ve entelektüel çalışmalarda sırf standart eğitim programının temellerini her yönüyle kazanamamış olmaları nedeniyle engellenmemelidirler. Bu tür durumlarda ileri eğitim süreçlerinin tanıtımı ve uygulamasının ertelenmesinin, bu çocuklar için cezalandırıcı bir etkisi olabilemektedir ve bu da bireysel gizil gücün gelişimini engelleyebilir (Davaslıgil, 2004). Farklılaştırılmış bir eğitimde içerik öğrenciler için anlamlı, öğrencilerin dünyaları ile ilişkili olmalıdır. Etkili bir içerik farklılaştırması kapsamındaki eğitim-öğretim materyalleri konuyla ilgili gerçek bilgilere, ilkelere ve genellemelere ulaşmaya aracı ve öğrencilerin kendilerini ve hayatı anlamlandırmalarına yardımcı olmalıdır (Tomlinson, 2007).

Farklılaştırma özel yetenekli öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılayarak, gelişimini en üst düzeyde desteklemek için gerekli strateji ve ortamın sağlanması olarak tanımlanmaktadır (VanTassel-Baska, 2003). Farklılaştırmanın en önemli yanı özel yetenekli öğrenciyi kendi düzeyinde desteklemektir. Farklılaştırmada a) hızlandırma, b) karmaşıklık, c) derinlik, d) zorlayıcılık, e) yaratıcılık f) soyutluk temel özelliklerinin uygulanması gereklidir (VanTassel- Baska, 2003).

Özel yetenekli öğrencilerle yapılacak etkinlikler farklılaştırma yapılırken içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamlarının farklılaştırması şeklinde olmaktadır. İçerik farklılaştırılması disiplinler arası veya farklı kaynakların kullanılması gibi birden fazla becerinin kullanıldığı çalışmalarda ön plana çıkmaktadır (Popham, 1971). Özel yetenekli bireylerin özel ilgi alanlarını yansıtan; siyaset, farklı iklimler ve ülkeler, tarihi karakterler ve olaylar gibi... birçok konusosal bilimlerini içinde barındırmaktadır.

Süreç farklılaştırmasında ise düşünceler, bilgiler veya beceriler zamana yayılan girdileri anlamlı kılmak adına yapılan değerlendirmelerden oluşmaktadır. Çözümleme, uygulama, sorgulama veya problem çözme çabası içinde olan öğrenciler için öncelikle bilginin anlamlandırılması olmaktadır (Maker, 1982).

Ürün farklılaştırması ise daha çok becerileri göstermek amacı ile kullanılmaktadır. Özellikle öğrenci hakkında bilgi veren öğrenciyi tanımlayabilecek ürünlerinden oluşan portfolyolar yani ürün dosyaları bu farklılaştırma türünde önem arz etmektedir. Bir konuya ilişkin projenin sonlandırılması, bir konu ile ilgili yazılan makale veya farklı bakış açısını sergileyen bir çalışma örnek olarak gösterilebilir.

Ortam farklılaştırmada ise, daha çok iraksak düşünme ve farklı bakış açılarını ortaya koyan öğrencilerin merkezde olduğu hareketli etkinlikler içeren çalışmalara ortam hazırlanması gerekmektedir.

Sürece dayalı zenginleştirme öğrencilerin kazandığı üst düzey becerileri farklı ortamlara ve akademik konulara transfer etmelerini zorlaştıran bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Sürece dayalı zenginleştirme türleri dışında kalan

---

zenginleştirme türleri ise içeriğe ve ürüne dayalı zenginleştirmelerdir. Ürüne dayalı zenginleştirmede öğrenme çıktılarına ağırlık verilir. Bu çıktılar somut ürünler örneğin roman, günlük, rapor, portfolyo gibi somut ürünler olabileceği gibi soyut ve düşünsel ürünleri de olabilmektedir. İçeriğe dayalı zenginleştirme yaklaşımı ise akademik içeriği ders konularının öğretimi üzerine yoğunlaşır. İçeriğin kapsamı genişletilip derinleştirilir. Bu yaklaşım daha çok matematik, fen bilgisi, dil bilgisi ve sosyal bilgiler gibi akademik ağırlığı olan derslerin öğretiminde uygulanmaktadır. Zenginleştirme uygulamalarından verimli sonuçlar alabilmek için üç yaklaşımı entegre etmek gereklidir (Sak, 2012).

Coğrafya eğitiminin, en önemli unsurlarından biri yaşadığımız yeri ve dünyayı tanımadır. Gallagher'e (2006) göre özel yetenekli bireylerin tarihi ve coğrafi bilgileri daha iyi anlayabilmeleri için disiplinlerarası bağlantı kurulması oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlantılar kurulurken öğrencilerle zenginleştirme ve farklılaştırma çalışmalarını ön plana çıkarmak gerekmektedir. Sosyal Bilgiler ders programlarında özel yetenekli bireylerin ilgisini farklı bakış açılarına ortaya çıkarmak temel alınması gereken önemli konuların başında gelmektedir (VanTassel-Baska ve Stambaugh, 2006).

Daha önce yapılan çalışmalara bakıldığında terim ve kavram öğretiminin coğrafi olgu ve olayları tanımlamak için oldukça önemli olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, Turan 'a (2002) göre kavram ve terimler coğrafya öğretiminde önemli bir yer tutar. Turan yapmış olduğu çalışmada, lise coğrafya derslerinde kavram ve terimlerin öğretiminde yöntemleri ve karşılaşılan sorunlar ele alınmış, farklı yöntem ve eğlendirici tekniklerin kullanımının öğrenmeyi artıracak görüşünü dile getirmiştir. Alkış'ın (2005) "ilköğretim birinci kademe sosyal bilgiler ders kitaplarında coğrafya konularıyla ilgili kavramların belirlenmesi (2004 programına göre)" adlı çalışmasında ise sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan coğrafya kavramlarının fazla sayıda olmasından dolayı ilköğretim öğrencilerin bu kavramların tümünün kazandırılmasının oldukça zor olacağı bulgulararak, coğrafi kavramların öğretiminde kavramların önemine dikkat çekmiştir. İlgili literatüre bakıldığında kavram öğretimiyle ilgili alanyazında yapılan çalışmaların (Akbaş, 2008 ; Alım, 2008; Çoşkun, 2003; Doğanay, 2002 ; Güngördü, 2002) kavram öğretimi ve bu öğretimin ilke ve yönetimlerinin önemini vurgulayan çalışmalar olduğu bulgulanmıştır. İlgili alanyazında resfebenin kullanıldığı araştırmalara dair bulgular son derece kısıtlıdır. Yurt dışında yapılan bazı çalışmalar resfebenin önemine dikkat çekmiştir. Özellikle öğrenmeye güçlüğü çeken öğrenciler için Sheeh'in (2002) de yaptığı çalışmada öğrencilerin öğrenme güçlüğünde resfebe kullanımının öğrenmeyi artırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Clark 'ın (1981) de yaptığı çalışmada ise okul öncesi dönemde yer alan öğrencilerin resfebe kullanarak kavramları ve kelimeleri daha iyi öğrenilidiğini savunmaktadır.

Kısa adıyla anılan resfebe alfabe anlamına gelmektedir. Resfebe bilmeceleri ne matematiğe, ne de ağır bir genel kültür ve kelime bilgisine ihtiyaç duyar, biraz mantık ve hayal gücü ile çözülebilir. Genellikle birkaç harf veya resim ile

oluşturulan resfebeler vardır, kaliteli bir resfebede resmin manasını bulmak ayrı bir bilmecedir, harfler verilmişse de bunların çözerken kullanılması gereken biçimsel özellikleri vardır. Sözcüklerle oynamayı seven özel yetenekli bireyler için resfebelerden derslerde yararlanmak hem düşünceyi zenginliştiren bir uygulama olup farklı derslerde kavram öğretiminde kullanılabilecek uygulamalar arasında yer alması uygun olacaktır.

Yöntem

Araştırma da gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Özel yetenekli olduğu tespit edilen 97 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örneklem kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Amaçlı örneklemede araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balcı, 2005). Bu çalışmada 2017-1018 eğitim öğretim yılının 1.döneminde Malatya Bilim ve Sanat Merkezinde coğrafya dersini alan öğrencilerdir. Özel yetenekli öğrenciler akranlarını üstünde zekâya sahip olmasından dolayı, her gün devam ettikleri okuldan farklı olarak, Bilim ve Sanat Merkezlerinde 7. ve 8. sınıfta coğrafya dersi işlemektedir. Bu kurumda coğrafya dersine devam eden 51 erkek, 46 kız öğrenci coğrafya sınıfı ortamında gözlemlenmiş sonrasında ders öğretmeninden görüş alınmıştır.

Çalışmada öncelikle öğretmenin Resfebe'yi ilk grup coğrafya dersini alan ilk gruptaki öğrencilerine anlatması istenmiştir. Öğretmen Resfebe'nin mantığını örneklerle öğrencilerine göstermiştir. Sonrasında öğrencilere A4 kağıtları dağıtılmış ve onlardan yer adları başta olmak üzere coğrafya dersi ile ilgili bir kelimeyi Resfebe yoluyla kağıda aktarmaları istenmiştir. Resfebe'yi kendileri çizebilecekleri gibi bilgisayardan şekillerin çiziminde yararlanabilecekleri söylenmiştir. Araştırmanın uygulamasında **ilk aşama** öğrencileriyle bir ön test ve son test uygulaması yapılmış ve ön test uygulamasında öğrenciler arasında 'Resfebeden önce ve sonra coğrafya dersinin daha ilgi çekici hale gelip gelmediği belirlenmeye' çalışılmıştır. **İkinci aşama** olarak öğrencilere yapmış oldukları resfebeleri sınıf arkadaşlarına sormaları istenmiş ne kadarının bilinip bilinmediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Çalışmada Bilim Sanat Merkezi'ne devam eden 97 öğrenci 90 farklı Resfebe yapmıştır. Resfebe'nin tamamı coğrafya dersi içinde kullanılan kelimelere aittir. Her öğrenci coğrafya dersinde bir adet Resfebe yapmıştır. Yapılan Resfebelerin bir bölümü fotoğraflanmıştır.

Bilim ve Sanat Merkezi coğrafya öğretmeni ile yapılan görüşmede coğrafya

dersini alan Malatya Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerine diğer arkadaşlarının yaptıkları Resfebeler sorulduğunda Karabük Yalova çizimleri dışındaki diğer Resfebeleri doğru cevapladıkları anlaşılmıştır. Öğrencilere Resfebe kağıtlarındaki kelimelerin coğrafi kelime olarak anlamaları sorulduğunda volkanik bir malzeme olan Lapilli'nin ne olduğunu hatırlayamamışlardır. Yer adlarını bilen öğrencilerden yerin haritada gösterilmesi istendiğinde çoğunluğu haritada gösterebilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmede ise Resfebe ile coğrafya dersinin işlenişinde katılımınız nasıl? , Sizce Resfebe yapmanız coğrafya dersini zevkli hale getirdi mi? soruları sorulmuştur.

Tablo 1.

Resfebe kullanımı Coğrafya Dersini Zevkli Hale Getirme Durumu

<i>Ankete Katılanların Cinsiyet göre Dağılımı</i>	<i>Kız</i>	<i>Erkek</i>
<i>Zevkli Hale getirmiştir</i>	40	47
<i>Zevkli Hale getirmemiştir</i>	4	6
<i>Toplam</i>	44	53

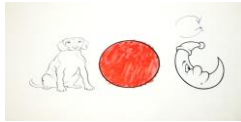
Araştırmaya Katılan erkekler kızlara göre resfebe etkinliğini daha farklı bulduklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 2.

Ülkeler Kategorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

İngiltere

İtalya

Sudan

Araştırmaya katılan öğrencilerin ülkelerle ilişkili oluşturdukları resfebe örnekleri Tablo 2'de gösterilmiştir İngiltere kelimesi için inmek eylemini kullanan öğrenci ikinci şekilde ise takımların ismini ters çevirerek lig sözcüğünü gil yapmıştır. Daha sonra başından terlere akan bir insan resmine e harfimi eklemiştir. İtalya örneğinde ise köpek ve kırmızı top şekillerine ayı ekleyerek resfebeyi tamamlamıştır. Son örnek çalışmada ise su sözcüğüne dağ sözcüğünü ekleyerek 'ğ' harfini çıkartarak oluşturmuştur.

Tablo 3.

Şehirler Kategorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

Düzce

Ankara

Tekirdağ

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 3'deki resfebe örnekleri incelendiğinde Düzce sözcüğünü oluşturmak için düz zemin üzerine büyük harflerle ce sözcüğü yazıldığı görülmektedir. İkinci resfebe olan Ankara sözcüğünü oluşturmak için Anka kuşuna aralıktan bakan göz eklenerek bir oluşum gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Tekirdağ resfesi ise kedi figürüdağın üzerine oturtularak resmedilmiştir.

Tablo 4.

Yerçekileri Kategorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

YANARDAĞ

SIRDAĞLAR

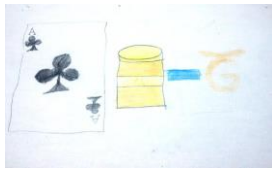

KANYON

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 4'deki resfebe örnekleri incelendiğinde yan tarafa bakan bir insanın yanına arının 'ı' harfi çıkartılarak dağ eklenmesi ile yanardağ sözcüğü oluşturulmuştur. Daha sonra ise sıra sayılarını devam ederken yanına çizilen dağlarla sıradağlar resfesi oluşturulurken, kan ve yonca sözcüğündeki '-ca' eki çıkarılarak kanyon sözcüğü oluşturulmuştur.

Tablo 5.

Kıtalar Kategorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

ASYA

GÜNEY AFRİKA

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 5'deki resfebelerin oluşturulmasında iskambil kağıdında bulunan as ve yağ getirilip 'ğ' harfi çıkartılarak oluşturulmuştur. Güney Afirika sözcüğü ise yönler çizilerek güney ok işareti ile gösterilip, af dileyen iki insan ve kirliliği ters çevrilmesi gösterilip a harfi ekleyerek oluşturulmuştur.

Tablo 6.

İklim Kategorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

KARASAL İKLİM

HAZİRAN

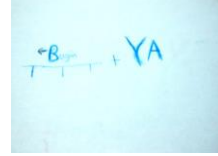
Araştırmaya katılan öğrenciler iklim kategorisinde kar şekline 'a' harfini ekleyerek sal resmi çizmişler ve karasal iklim resfesbesini oluşturmuşlardır. Haziran ayını oluşturan resfebe ise hazine kelimesinden 'ne' sözcüğümü çıkararak nar çizimini ters çevirerek oluşturulmuştur.

Tablo 7.

Yerler Katagorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

Kuzey Buz Denizi

Dünya

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 7'deki Kuzey Buz Denizi resfesbesi, pusula işaretinde kuzeyi gösterip buz ve deniz eklenmesi ile oluşturulurken, Dünya sözcüğü bugünden geriye gidilerek dün vurgusu yapıp 'ya' sözcüğü eklenerek oluşturulmuştur.

Tablo 8.

Terimler Katagorisinde Oluşan Bazı Resfebe Örnekleri

Kırağı

Ateş Küre

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 8'deki Kırağı terimi oluşturulurken, kırmak eylemine gösteren şekile ağ eklenmiş ve 'ı' harfi tamamlanarak yapılmıştır. Ateş ve dünya resimleri yan yana getirilerek Ateş Küre resfesbesi oluşturulmuştur.

Tablo 9.

Katagorilere göre oluşan resfebeler ve sayıları

Resfebe Katagorisi	Resfebe İsimleri	Sayıları
Ülkeler	Sudan , Avustralya, Kanada, Atlantis İtalya, Brezilya,	13

Filipinler, Rusya, Tayland,
Malezya, İngiltere, Hindistan
Türkiye

<i>Şehirler</i>	Bolu(2), Balıkesir(3), Ankara (2), Erzurum, Çanakkale, İstanbul, Konya, Kilis, Burdur, Kırklareli, Tokat, Düzce, Karabük, Koceli, Yalova, Malatya, Tekirdağ, Bitlis, Kastamonu, Kütahya, Ağrı, Çankırı, Gümüşhane	27
<i>Yerşekilleri</i>	Yanardağ(2), Volkan(2), Akarsu(3), Yer altı suyu (2), Gölet, Yarımada, Dikit, Lapilli, Kanyon, Sıradağ, Dalmaçya	16
<i>Kıtalar</i>	Asya, Güney Afrika	2
<i>İklim</i>	Karasal, İklim (2), Haziran	4
<i>Yerler</i>	Kuzey Buz Denizi, Karadeniz (2), Everest, Abant Gölü, Karakaya, Kutup(2), Hekiman, Okyanus, Doğu Anadolu, Boğaziçi Köprüsü, Maldivler	12
<i>Terimler</i>	Sanayi (2) , Dünya, Heyelan, Paralel, Bölge, Siyasi, Buzul, Coğrafya, Yer Kabuğu, Patlama, Ateş Küre, Güneş, Yaprak, Dalga, Granit, Kırağı (2), Sosyal, Artezyen, Santral, İnsan, Atlas, Geoit	23
<i>Toplam</i>		97

Yukarıda Tablo 9'a bakıldığında Bilim ve Sanat Merkezi Coğrafya dersi alan öğrencilerinin 13 adet ülke, 27 şehir, 16 yerleşli, 2 kıta, 4 iklim, 12 farklı yer ismi, 23 terim olmak üzere toplam 97 Resfebe ürettiği görülmektedir. Resfebelerden 28 tanesi benzer coğrafi kelimelerden oluşmaktadır. Öğrencilerin sözcük dağarcığı olarak ortaya koyduğu bazı terimlerin resfebeleri 2 veya 3 tekrar alan resfebeler olmuşlardır. Bunlar iklim, sanayi, kırağı, yer altı suyu, volkan, akarsu, yanardağ, Bolu, Balıkesir, Ankara resfebeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkeler bölümünde Filipinler, Atlantis gibi genel olarak hemen akla gelecek ülkeler dışında ülkelerin seçilmesi yapılması öğrencilerin farklı düşüncülerinin kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehirler bölümünde ise diğer bölümlere oranla en çok resfebe üretiminin yapıldığı ve en çok ürünün ortaya çıktığı bölüm olarak bulgulanmıştır. Yerçekilleri kategorisinde ise daha çok dağ ve kıyı şekilleri ile sulak alanlarda meydana gelen oluşumları kapsadığı dikkat çekmektedir.

Kıtalar ve İklim kategorisi ise öğrencilerin en çok zorlandığı ve uygulamada en az ürünün ortaya çıktığı kategori olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerler bölümünde özel yetenekli öğrencilerin farklı mekanları uzaktaki ve yakındaki geneldeki ve özeldeki bilgilerinin farklılığı göze çarpmaktadır. Coğrafi terimler ise şehirlerden sonra en çok ortaya ürün çıkarılan kategori olarak dikkat çekmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların eğitimi 1. İstanbul çalıştayı 2013 Raporu'na göre :

Tarih-Coğrafya sınıfı gibi bir oluşum sağlamanın, materyal kullanımında kolaylık sağlayacağı, ve materyal kullanımı-öğretim ilişkisini kuvvetlendireceği savunulmuştur. Öğrencilerin bu şekilde, derslerin işlenmesi sırasında zenginleştirilmiş materyallerin tümüne rahatlıkla ulaşabilecekleri, gerek zihinsel olarak motive edici, gerek fiziksel olarak destekleyici ve zenginleştirici bir öğrenme ortamında eğitim-öğretim görmeleri, üstün zekâlıların eğitimi için gerekli olan içerik, süreç ve ürün farklılaştırmasının ilkelerinin de sağlanmasına yardımcı olacağı belirtilmiştir. Yapılan çalışmaya katılan öğretmenlerin verdiği bilgiler doğrultusunda üstün zekâlı çocuklar için kullanılan araç ve gereçlerin bir kısmı öğretmenler tarafından üretilmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdiği bilgilerden yola çıkılarak sosyal bilgiler derslerinde kullanılan materyaller: görsel, işitsel, hem görsel hem işitsel olarak sınıflandırılmıştır.

Farklılaştırılmış bir eğitimde içerik öğrenciler için anlamlı, öğrencilerin dünyaları ile ilişkili olmalıdır. Etkili bir içerik farklılaştırması kapsamındaki eğitim-öğretim materyalleri konuyla ilgili gerçek bilgilere, ilkelere ve

genellemelere ulaşmaya aracı ve öğrencilerin kendilerini ve hayatı anlamlandırmalarına yardımcı olmalıdır (Tomlinson, 2007). Özel yetenekli bireylerin eğitimleri ve eğitim ortamlarının düzenlenmesi gibi konular da, örgün ve yaygın eğitimde tek tip uygulamalar yerine bilgi ve deneyim paylaşımını esas alan, bireyin ilgi, yetenek ve potansiyeline göre farklılaştırılmış eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Farklılaştırma, üstün zekâlı ve yetenekli çocukların bireysel ihtiyaçlarını karşılayarak, gelişimini en üst düzeyde desteklemek için gerekli strateji ve ortamın sağlanmasıdır (Akt. Mertol, 2014).

Bu bağlamda bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir. Bir zeka oyunu olan Resfebe bir derste etkinlik olarak kullanılabilir BİLSEM coğrafya öğretmeni ile yapılan görüşmede Resfebe'nin coğrafya dersindeki görselliği arttırdığı sonucuna varılmıştır. Resfebe'nin kullanıldığı coğrafya dersinde öğrencilerin tamamı derse aktif olarak katılmıştır. Öğrencilerin dersi daha zevkli buldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin coğrafi kelimelere bakış açısı değişmiştir. Artık bir yer ismini farklı sembol, resim, şekillerle görebilmektedirler. Uygulanan Resfebe etkinliği öğrencilerin bildiği coğrafi kelimeler üzerinden yapıldığı için bilinenin pekişmesi, unutulmanın hatırlanması sağlanmıştır. Yapılan çalışma Resfebe daha önce bir derste kullanılmadığı için sonuçları yönünden ilktir. Çalışmanın sonucunda yapılabilecek öneriler şu şekilde sıralanabilir. Resfebe farklı derslerde kullanılabilir. Resfebe 'de konu sınırlaması yapılarak coğrafya dersindeki ünitelerin sonunda konuyu pekiştirme amaçlı uygulanabilir. Bilinen coğrafi kelimeler yerine ünite öncesi o üniteye ait coğrafi kelimeler önceden verilerek de Resfebe uygulanabilir.

Kaynaklar

Akbaş, Y. (2008). Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin İklim Konusundaki Kavram Yanılgılarının Giderilmesinde Kavramsal Değişim Yaklaşımının Etkisi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Alım, M. (2008) "Öğrencilerin Lise Coğrafya Programında Yer Alan Yer Yuvarlağı ve Harita Bilgisi Ünitelerindeki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları", Milli Eğitim Dergisi, 177, 166–180.

Alkış, S. (2005). İlköğretim Birinci Kademe Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Coğrafya Konularıyla İlgili Kavramların Belirlenmesi (2004 Programına Göre). Coğrafya Dergisi, sayı: 11, s: 82–90, İstanbul.

Balcı, A. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: PegemA Yayıncılık

Clark, C. R. (1981). Learning words using traditional orthography and the symbols of Rebus, Bliss, and Carrier. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 46(2), 191-196.

Coşkun, M. (2003). Coğrafya Öğretiminde Nem Konusundaki Kavram Yanılgıları ve Giderilmesine Yönelik Öneriler", Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(3) 147-158, Ankara.

Davaslıgil, U. (2004). Üstün Çocuklar, Yer aldığı eser R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A.

E. Bilgili (Ed.), *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul :Çocuk Vakfı Yayınları: 63, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi.

Doğanay, A. (2002). Öğretimde Kavram ve Genellemelerin Geliştirilmesi. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Edt: C.Öztürk ve D.Dilek. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Gallagher, J. (2006). *Models that guide teaching the gifted. Gifted children gifted education*. USA: Great Potential Press.

Güngördü, E. (2002). Coğrafya’da Öğretim Yöntemleri, İlkeler ve Uygulamaları, Ankara: Nobel Yayınevi.

Maker, C. J. (1982). *Curriculum development for the gifted*. Rockville, MD: Aspen Publishers, Inc.

Mertol, H. (2014). Türkiye’de ve ABD’de üstün zekalı çocuklara sosyal bilgiler dersi veren öğretmenlerin görüş ve uygulamaları (Hope projesi ve bilssem örneği). (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Popham, D. (1971). *Teaching gifted social sciences in grades ten through twelve*. Sacramento, CA: California State Department of Education.

Sak, U. (2012). *Üstün zekalılar: özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri*. Ankara: VizeBasın Yayın.

Sheehy, K. (2002). The effective use of symbols in teaching word recognition to children with severe learning difficulties: A comparison of word alone, integrated picture cueing and the handle technique. *International Journal of Disability, Development and Education*, 49(1), 47-59.

Tomlinson, C. A. (2007). *Öğrenci Gereksinimlerine Göre Farklaştırılmış Eğitim*, İstanbul: SEV-YAY

Turan, İ. (2002). Lise coğrafya derslerinde kavram ve terim öğretimi ile ilgili sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2).

Van Tassel-Baska, J. (2003). A curriculum study of gifted student learning language arts. *Gifted Child Quarterly*, 46, 30-44.

VanTassel-Baska, J. & Stambaugh, T. (2006). *Comprehensive curriculum for gifted learners* (3. Ed.). USA: Pearson Education Inc.